

[Kristian Nygaard.]

18 Aar, og saa bør de sikkert ogsaa straks have Adgang til den udvidede Aftenskole, der her er Tale om.

Det glæder mig, at man nu bryder med det hidtil hævdede Princip, at Undervisningen skal være vederlagsfri for Eleverne. Jeg tror, at det vil vække almindelig Tilfredshed, ogsaa blandt de skolesøgende Elever, at de selv faar Lov til at betale noget for den Undervisning, de faar. Det er dog fremdeles saaledes, at man skønner mest paa de Værdier, man maa anstrenge sig for at komme i Besiddelse af. Skulde der endelig være en eller anden, der holder sig tilbage, fordi han ikke kan ofre de 5 eller 10 Kr., der her kan blive Tale om, saa er det netop ikke paa Forhaand givet, at Skolen eller vedkommende unge taber noget derved. Spørgsmaalet er jo nemlig ingenlunde løst ved, at Eleverne kommer i Skolen — hvis det var Tilfældet, saa burde vi straks indføre den tvungne Skole overalt —, men det er jo engang saaledes, at kun hvor Elevens Trang til at modtage mødes med Læreren Evtne til at undervise, kan der holdes virkelig Skole med et positivt Udbytte. Ungdommen forstaar udmærket godt, at virkelige Værdier faar man ikke gratis, og derfor tror jeg, at de Aftenskoler vil komme til at gaa bedst, hvor man afkræver Eleverne de 25 Øre pr. Time, men da det jo efter Forslaget ikke netop er en Betingelse, at Eleven skal yde et Bidrag, kan man indrette sig i det enkelte Tilfælde, som Ledelsen finder det bedst, og endelig kan Ydelsen jo ogsaa være forskellig for de forskellige Aldre.

Med Hensyn til Tilsynsspørgsmaalet bliver det efter Forslaget saaledes, at baade Skolekommissionen, der kan udøve Tilsynet gennem en dertil egnet Person, og Skoledirektionen gennem Amtsskolekonsulenten eller dennes Medhjælper og endelig Statskonsulenten for Ungdomsundervisningen kan udøve Tilsyn, og saa tilføjes der endda, at i de Kommuner, hvor der enten vælges Ungdomsskolenaavn i Henhold til Loven om Ungdomsskoler, eller hvor Kommunalbestyrelsen beslutter, at der til Varetagelse af Skolekommissionens Hverv vedrørende Aftenskolen skal vælges et særligt Aftenskolenaavn, overtager disse Nævn Skolekommissionens Hverv vedrørende Aftenskolen. Mon dette Tilsyn ikke til Gavn for alle interesserede Parter kunde og burde forenkles noget?

Efter Lovforslaget skal Kommunen stille Lokaler med Lys og Varme til Raadighed i et Antal svarende til mindst 1 for

hvert paabegyndt Antal 1 000 Indbyggere i Kommunen, men i § 5, Stk. 2, staar der, at den godkendende Myndighed skal være berettiget til ved sin Godkendelse af Undervisningsplanen at fastsætte et Størstetal af Deltagere paa Skolens Hold. Tænker vi os nu, at en Kommune har netop 1 000 Indbyggere, kan der meget vel være hen imod 100 og endda flere, der søger Aftenskolen. Jeg er bange for, at de godkendende Myndigheder vilde nægte at godkende saa stort et Hold. Men hvad saa? Kommunen behøver jo ikke at stille mere end eet Lokale til Raadighed 2 Gange om Ugen i 3 Timer i Tiden mellem Kl. 14 og Kl. 23. Jeg tror derfor, det vilde være mere praktisk, om det blev Elevantallet og ikke det samlede Indbyggerantal, der blev afgørende for, hvor mange Lokaler der skal stilles til Raadighed. Jeg ser jo nok, at Lovforslaget ikke indeholder noget bestemt om, hvor mange Elever der kan optages paa et Hold, men der kan i disse Aar være visse Forhold, f. Eks. Brændselssituationen, som gør, at Sogneraadet, Skolekommissionen og Aftenskolens Lærere i meget udstrakt Grad maa tage Bestemmelse om, hvor stort et Elevhold maa være. Det er nemlig meget svært for Læreren at sige nej til en Flok, fordi der efter Myndighedernes Opfattelse ikke er tilstrækkelig Plads i Skolestuen. Men naar Sogneraadet, Skolekommissionen og de paagældende Lærere er enige om Holdets Størrelse og Skoleplanen, kan saa Skoledirektionen gennem Amtsskolekonsulenten eller Statskonsulenten nægte at godkende Elevantallet og Skoleplanen? For hvis det er Tilfældet, maa Loven indeholde en Bestemmelse om, at Kommunen skal stille de fornødne Lokaler til Raadighed.

Man regner jo nu med en betydelig Nedgang i Aftenskolens Elevantal paa Grund af, at de 14—18-aarige flyttes over i Ungdomsskolen; og dette vil naturligvis mærkes, men det er mit Haab og min Tro, at Aftenskolen inden længe igen vil være oppe over de 100 000 Elever. Det er en Skoleform, der fortjener Opmærksomhed, naturligvis først og fremmest fra Ungdommens Side, men maaske dog alligevel i endnu højere Grad fra Hjemmenes Side. Jeg tror, det for en meget stor Del vil komme til at afhænge af Hjemmenes Stilling, om ikke alene denne Form for fri Ungdomsskole, men om i det hele taget de frie Ungdomsskoler i Fremtiden vil kunne faa den Indflydelse og Betydning, som vi meget gerne vilde have de skulde faa. Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme.